

# Är mobilitet en reell möjlighet för alla?

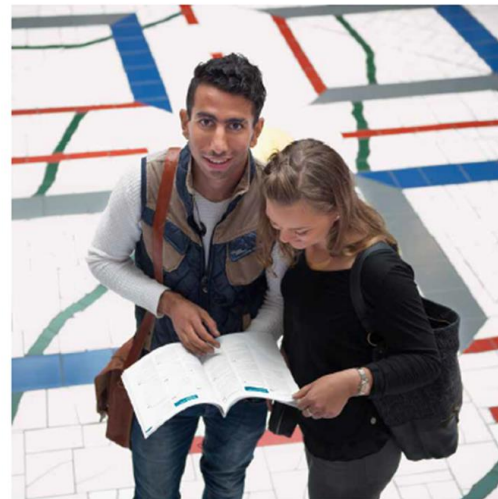
Kvalitetsdrivet 2020



# Två studier: olika populationer och metoder men liknande resultat



## Vägen till utlandsstudier



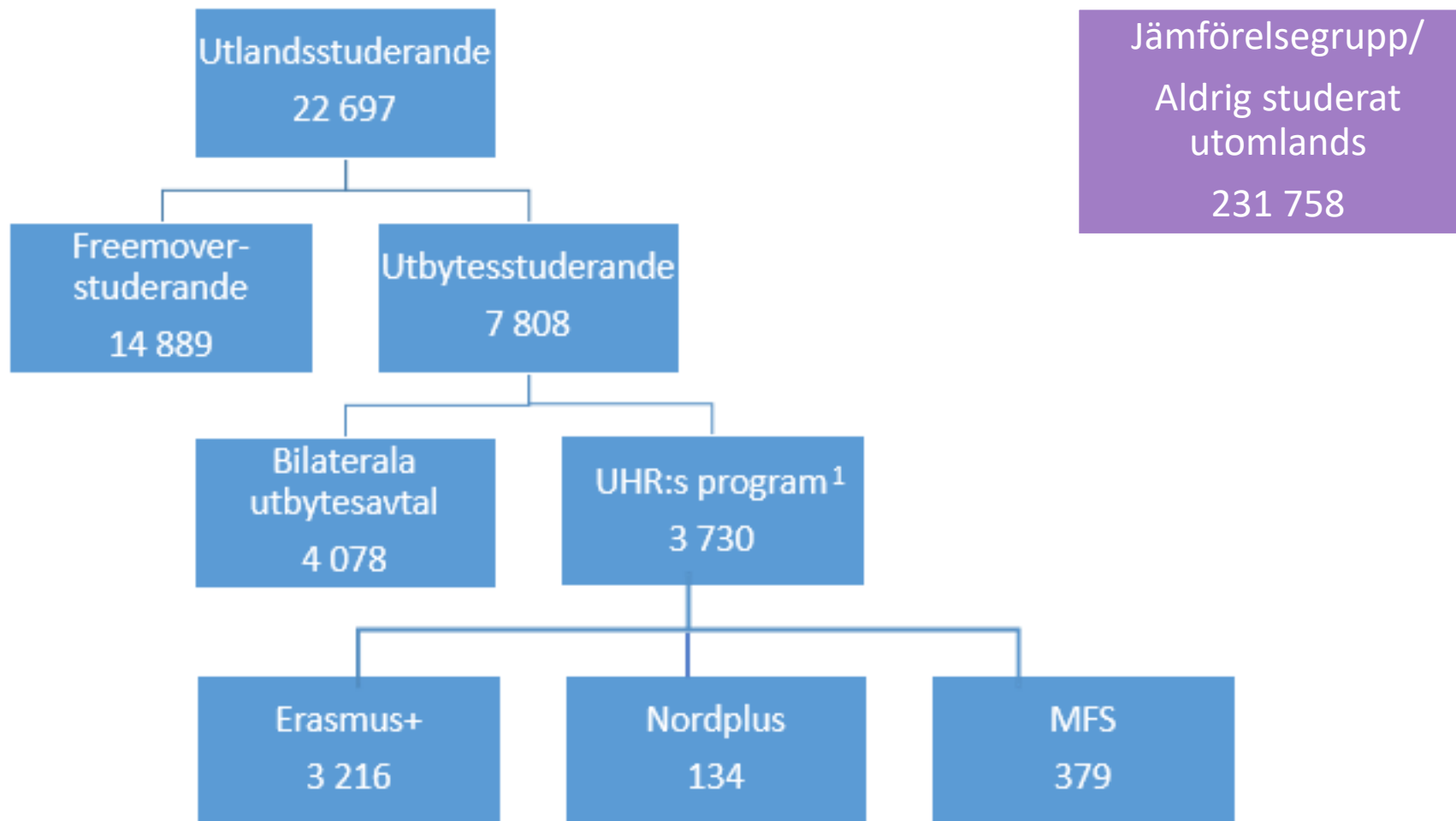
## Vägen till utlandsstudier

### Vägen till utlandsstudier



- En studie gjord UHR tillsammans med CSN
- <https://www.uhr.se/publikationer/publikationsbutiken/vagen-till-utlandsstudier2/>

## Vägen till utlandsstudier, population = utresande lå 16/17\*



\*Totalt var det fler som åkte utomlands lå 16/17. Siffrorna visar på det antal som gick att matcha, visst bortfall i alla kategorier.

## Vägen till utlandsstudier, frågeställningar

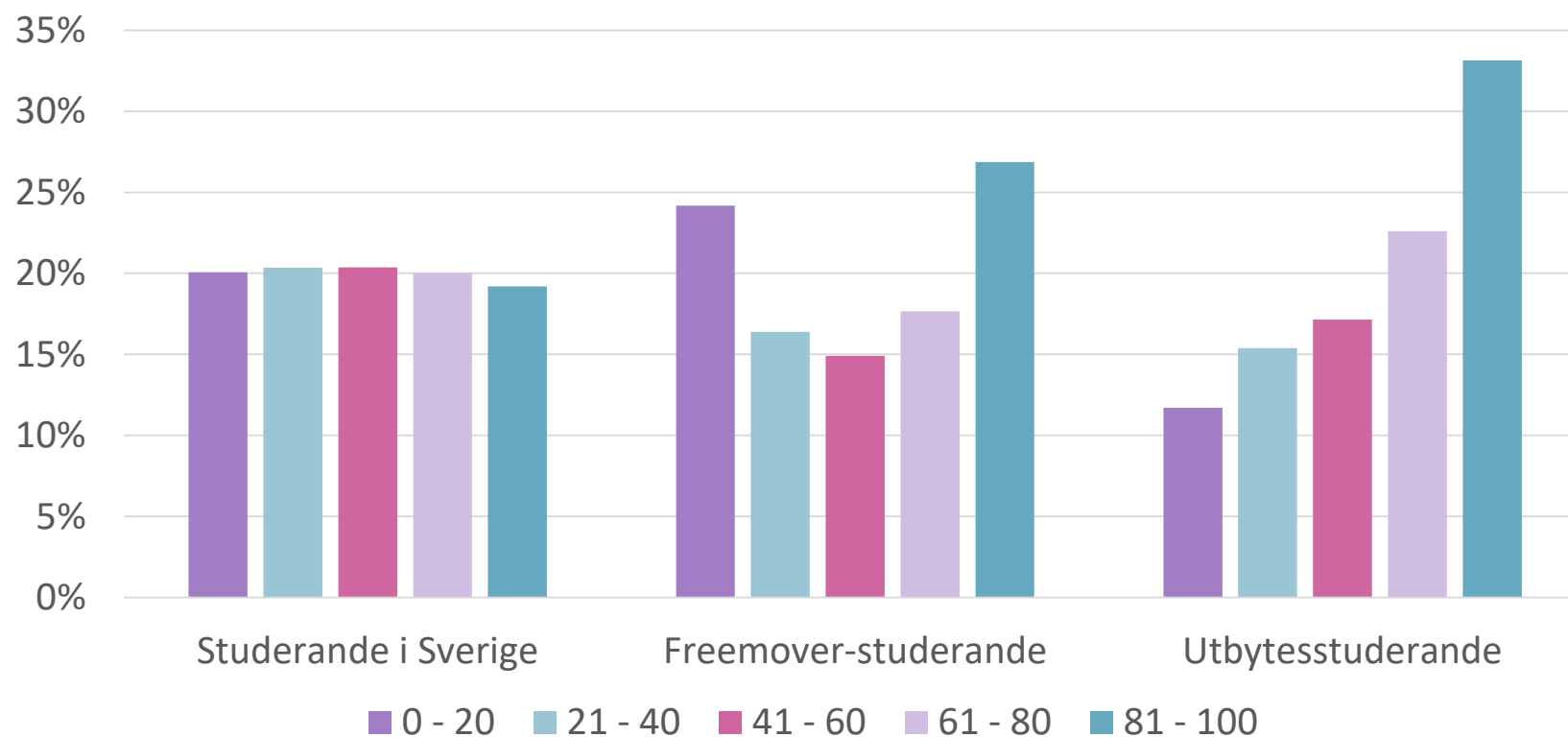
- Vad kännetecknar vägen till utlandsstudier?
  - Vilka är de som väljer att studera utomlands, sett till socioekonomisk bakgrund?
  - Hur ser de utlandsstuderandes studiebakgrund ut innan de eftergymnasiala studierna?
  - Skiljer sig de som praktiserar utomlands eller åker på kortare utlandsperioder från övriga utlandsstuderande i dessa avseenden?
- I vilken mån är studiestödet utjämnande och rekryterande när det gäller utlandsstudier?
- I vilken mån är stipendier i utbytesprogrammen utjämnande och rekryterande?

## Slutsatser

- Den sociala snedrekryteringen till högskolan förstärks i gruppen utlandsstuderande
  - föräldrar med högre inkomster
  - föräldrar med längre utbildningsbakgrund
- Gäller i synnerhet utbytesstuderande – trots stipendium
- De utbytesstuderande en relativt homogen grupp
- Gruppen freemover studenter lite mer splittrad

## Vägen till utlandsstudier

Föräldrars förvärvsinkomst i percentiler fördelat efter utlandsstuderande och studerande i Sverige, och typ av utlandsstudier



## Slutsatser

- De som studerar utomlands har en rakare väg till högskolestudier än de som inte studerar utomlands.
  - läser i högre grad ett av gymnasieskolans högskoleförberedande program
  - kompletterar i mindre utsträckning sin utbildning på komvux eller folkhögskola
  - har också högre betygsmedelvärde från gymnasiet.
- Gäller i synnerhet utbytesstuderande



## Slutsatser

- De med utländsk bakgrund skiljer sig delvis från den generella bilden av de utlandsstuderande
  - de väljer i högre grad att studera utomlands
  - i större utsträckning som freemover-studerande
  - väljer att studera andra ämnen
  - annan socioekonomisk bakgrund

Men:

Det är mindre skillnader inom gruppen utlandsstuderande än det är mellan de som studerar utomlands och de som stannar hemma

## Vägen till utlandsstudier

**Tabell 4** Utlandsstuderande fördelat efter bakgrund och inriktning<sup>1</sup> på studierna läsåret 2016/17, antal och andelar i procent

	Utlandsstuderande			
	Freemover-studerande		Utbytesstuderande	
	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
Allmän utbildning	6	4	9	10
Pedagogik och lärarutbildning	0	1	2	3
Humaniora och konst	20	10	6	5
Samhällsvetenskap, juridik, handel, administration	40	26	39	34
Naturvetenskap, matematik, data	4	4	4	4
Teknik och tillverkning	5	4	20	18
Lant- och skogsbruk samt djursjukvård	3	1	1	1
Hälso- och sjukvård samt social omsorg	10	45	6	10
Tjänster	4	3	1	2
Okänd inriktning	8	3	13	14
Totalt	100	100	100	100

## Slutsatser – praktik och kortare utbytesperioder

- Den sociala snedrekryteringen förstärks i mindre grad för gruppen som praktiserar utomlands inom utbytesprogrammen
  - De som praktiserar utomlands skiljer sig i mindre grad från dem som inte studerar utomlands än vad övriga utbytesstuderande gör
  - Liknande mönster för gruppen som åker utomlands kortare perioder (dock ett litet antal vilket gör det svårt att dra slutsatser)

## Slutsatser

- I vilken mån är *studiestödet* utjämnande och rekryterande när det gäller utlandsstudier?
  - Rekryterande och i viss mån utjämnande
  - Freemover-studerande
- I vilken mån är *stipendier* i utbytesprogrammen utjämnande och rekryterande?
  - Svårt att svara på men troligen i begränsad utsträckning
    - dock har de som deltar i lärosätenas bilaterala utbyten (oftast utan stipendium) föräldrar med ngt högre inkomster och utbildningsnivå

## Svenska studenter i Erasmus+

Livsbanor och sociala strukturer



## Svenska studenter i Erasmus+ Livsbanor och sociala strukturer

- En studie gjord av André Bryntesson och Mikael Börjesson vid Forum för studier av den högre utbildningens internationalisering (SIHE), Uppsala universitet, på uppdrag av UHR
- <https://www.uhr.se/publikationer/publikationsbutiken/svenska-studenter-i-erasmus/>

## Jämförelseramar i rapporten

- Erasmusstudenter är nästan aldrig över 30 år och mer än 96 procent läste på hela program snarare än fristående kurser. Få saknar gymnasiebetyg.
- Gruppen övriga högskolestudenter är betydligt mer heterogen, exempelvis fler äldre deltidsstudenter vars livssituation och studiesituation gör att utbyte inte är möjligt.
- Rapporten jämför därför bara studenter i åldern 19-30 år med avgångsbetyg från gymnasiet som läste på ett helt program i högskolan.

**Studieobjekt:** Deltagare i Erasmus+ som ansökte om utbyte 2014 och 2015.

**Referensgrupp:** Övriga högskolestudenter som var registrerade vid samma tidpunkt.

## Beskrivning av Erasmusstudenterna

- Sällan under 21 eller över 25 år.
- Från familjer med högre inkomster och utbildning.
- Var tredje hade medelbetyg på minst 18,5 utan meritpoäng (av max 20).
- 51 procent hade läst fördjupning i franska, spanska eller tyska (28 procent bland övriga).
- 32 procent läste på avancerad nivå (13 procent bland övriga).
- Tre gånger så vanligt att de läste statsvetenskap, mer än dubbelt så vanligt med studier i språk, företagsekonomi och juridik.
- Överrepresenterade på gamla universitet och på konstnärliga högskolor.

## Sammanfattat utfall av sambandsanalys (logistisk regression)

- Vid kontroll för övriga faktorer:

-Föräldrars utbildning +++

-Föräldrars inkomst +++

- Föräldrars utbildning
- Föräldrars inkomst
- Kön
- Utländsk bakgrund
- Ålder



## Sammanfattat utfall av sambandsanalys (logistisk regression)

- Vid kontroll för övriga faktorer:

-Föräldrars utbildning +++

-Föräldrars inkomst +++

-Gymnasiebetyg +++

-Språkstudier +++

-Lärosätetyp ++

-Studienivå +++

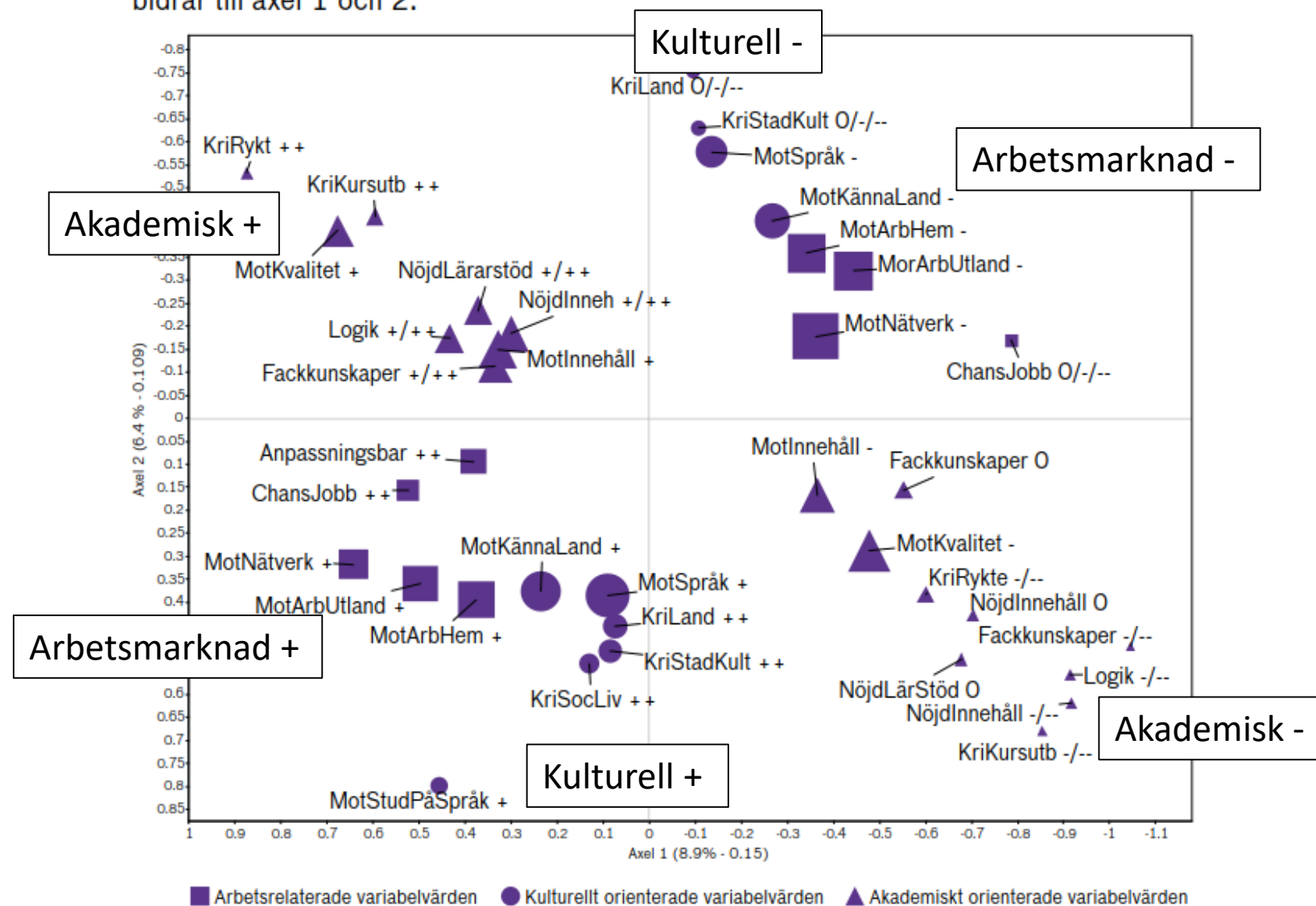
-Studieinriktning +++

- Föräldrars utbildning
- Föräldrars inkomst
- Kön
- Utländsk bakgrund
- Ålder
- Gymnasiebetyg
- Språkstudier i gymnasiet
- Lärosätetyp
- Studienivå
- Studieinriktning

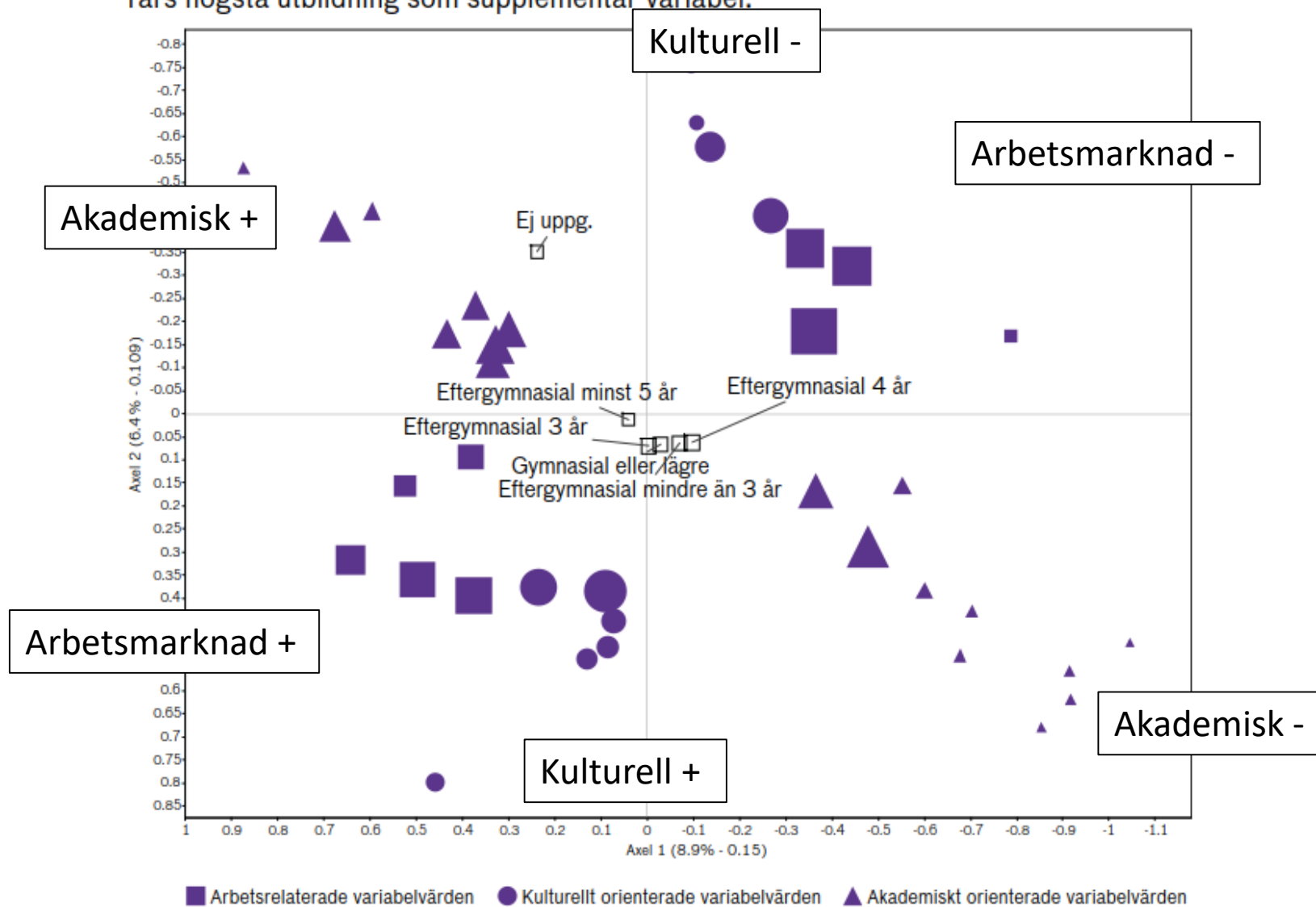
## Snedrekryteringen till Erasmus+

- Högre socioekonomiska gruppers överrepresentation förklaras främst av:
  - Bättre studiemeriter
    - Högre betyg
    - Mer språkstudier
  - Val av högre utbildning
    - Avancerad nivå
    - Stats/språk/FEK/juridik, snarare än lärarprogram/vårdutbildning
    - Gamla universitet, snarare än högskolor eller nya universitet
- Studenter från lägre socioekonomiska grupper med motsvarande meriter och utbildningsval var näst intill lika benägna att delta i Erasmus+.

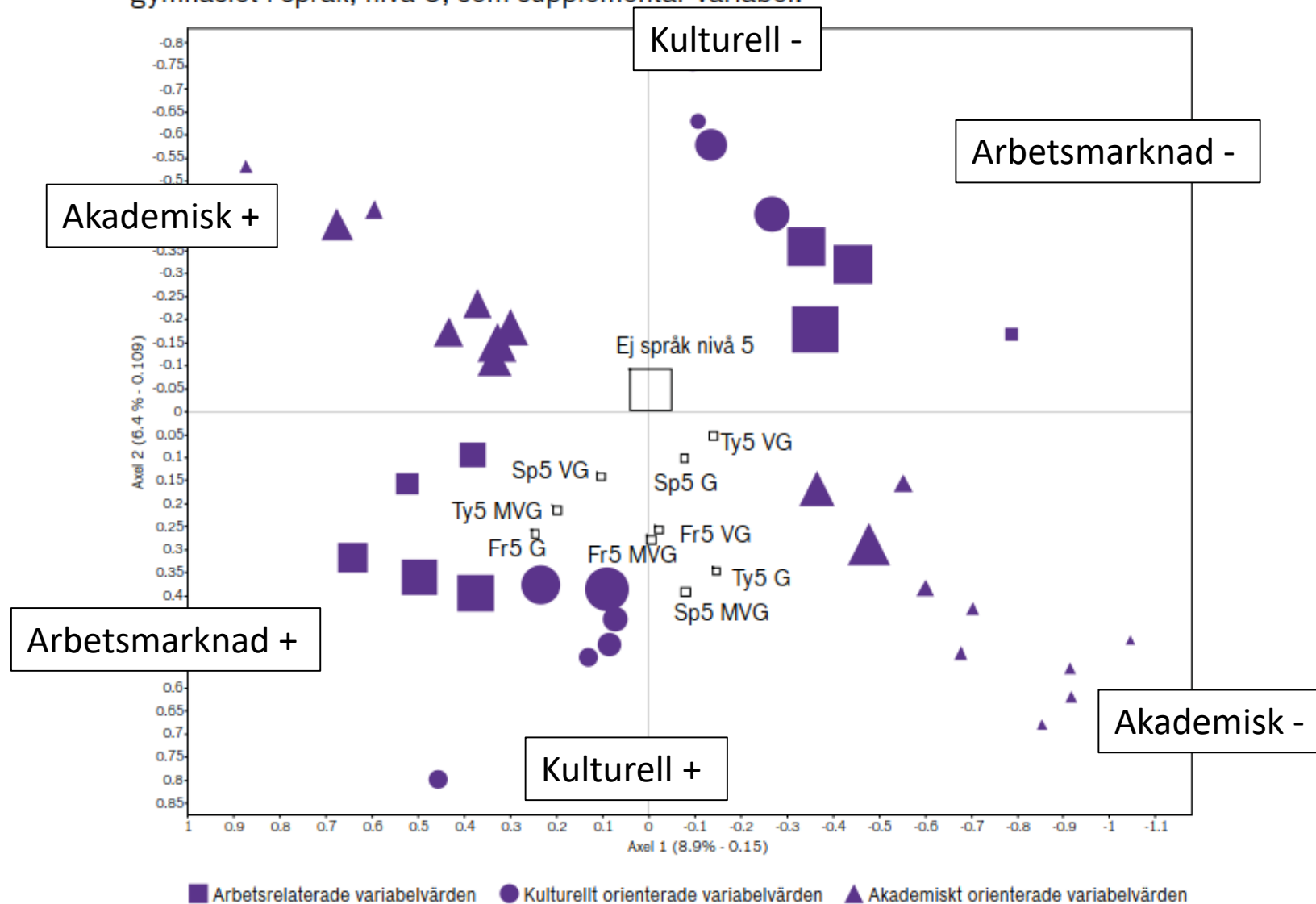
Figur 5. Rummet av Erasmusstudenter. Planet av axel 1 och 2. Aktiva variabler som bidrar till axel 1 och 2.



Figur 6. Rummet av Erasmusstudenter. Planet av axel 1 och 2. Studenternas föräldrars högsta utbildning som supplementär variabel.



Figur 11. Rummet av Erasmusstudenter. Planet av axel 1 och 2. Avgångsbetyg från gymnasiet i språk, nivå 5, som supplementär variabel.



## Liten variation inom gruppen Erasmusstudenter

- Övergripande mönster i studenternas motivation att studera utomlands, välja destinationslärosäte och hur nöjda de var i olika bemärkelser hängde inte ihop med deras socioekonomiska bakgrund eller gymnasiebetyg.
- Att ha läst fördjupande språkkurser och att ha fått högre betyg i dessa samt att ha läst humanistisk gymnasieutbildning hängde i viss mån samman med motivationer och kriterier kopplade till platsen, kulturen och språket, samt med utbyten i länder runt Medelhavet.

**Tack!**  
[www.uhr.se](http://www.uhr.se)